

Hembygdsbladet

Årgång 9, nummer 4
December 2007

Enhörna Hembygdsförenings
informationskrift

God Jul och Gott Nytt År

önskas våra medlemmar och
alla andra Enhörnabor

408. Vinterbild från Stjerna, Ytterenhörna. Bagardöttrarna Helfrid och Henny Carlander. (Ur Hembygdsföreningens fotoarkiv)

Enhörna julen 2007

Vi har haft ytterligare ett år fyllt av hembygdsaktiviteter. *Kyrkvandringen* som genomförs i anknytning till påsken har befast sin ställning som tradition. I slutet av maj var det premiär för *hembygsrundan*. Alla hembygdsföreningar i närområdet hade öppet hus och presenterade sin bygd och verksamhet för besökande.

Årsmötet var extra välbesökt i år delvis kanske beroende på Peder Edströms kåseri om kändisar i Enhörna. *Sommarutställningens* tema var om mötesplatser i Enhörna och som exempel genomfördes en lyckad gammaldags auktion. Tack alla ni, utställningsgruppen och andra, för den mycket välgjorda utställningen.

Ulf Lindahl, en av Enhörnas stora profiler, avled under året. Hans insatser för föreningen kan inte nog uppskattas. Längre fram i bladet tecknas en minnesbild av honom.

Föreningen fortsätter att växa och vi är idag närmare 500 medlemmar. Du som glömt betala medlemsavgiften var snäll och gör det, vi är beroende av att alla erlägger sin avgift.

Avslutningsvis vill jag ännu en gång på styrelsens vägnar be att få önska en *riktigt god jul och gott nytt år* samt en trevlig lästund med vårt Hembygdsblad.

Leif Tellestedt
ordförande

Hembygdsgranen har fått en arvtogare. Det är Trädvårdsföreningen som gjort en insats för att säkra granens fortlevnad.

Mor Alma på Karlholmen ror till Julottan med sina pojkar

Julottan i Över-Enhörna kyrka år 1910 var också kyrkoherde Fridolf Wikanders avskedspredikan och hans sista predikan. Avgående präster brukade vara ersättare vid behov. Det var aldrig Wikander. Kyrkoherden med familj bodde kvar i Åleby till 1920 då de flyttade till Mariefred.

Julottan i Över-Enhörna kyrka började klockan sex på den tiden. Mor Alma ville gärna besöka Julottan och bevista kyrkoherdens avskedspredikan. Hon tog med de äldsta barnen. Det var sonen Axel, 11 år inom en månad, samt nioårige Gustaf.

Familjen Hedengren bodde på Karlholmen sedan 1902. Vinterväglaget i Julottetid kunde variera.

Grannarna på Jurstaholm hade ofta körbar is i sundet och kunde åka släde till Julottan. Men 1910 var det öppet vatten. När mor Alma rodde över till fastlandet låg Mälaren alldeles blank och lugn. Då man kom ut ur kyrkan någon timme senare var det full storm.

Hemresan blev mycket svår och farofylld. Maken Viktor som varit hemma med sjuåriga dottern Edit hade uppmärksammat det våldsamma väderomslaget. Han såg att hustrun inte ensam klarade att ro båten över och mötte dem vid Brända skär. Det bands en tross mellan båtarna vilket var svårt att genomföra i den kraftiga sjögången. Rodden från land hem till Karlholmen brukade ta 15-20 minuter. Rekordet var fem minuter på två roddare. Den här Juldagsmorgonen tog sjöresan hem två timmar.

Allt slutade lyckligt så att Axel på ålderns höst kunnat berätta den här historien och mycket, mycket mer att bevara för kommande generationer.

99. Kyrkoherde F. Wikander med konfirmander vid Åleby prästgård. 1906. Rut Andersson, Nöttesta, närmast kyrkoherden t.h. Rut Gustafsson, Duvlöt, t.v. Längst t.v. stående goda vännen Ellen Wasberg, Horn, gift Zetterblom. Sittande längst t.h. Märta Ekström

Barbro E Sjöström

Pär Rådström

När jag var ung hade jag tre favoritförfattare, Hemingway, Steinbeck och Pär Rådström.

Pär Rådström skrev 10 romaner, ett 70-tal noveller, en bok om Klara och ett otal tidningsartiklar. Dessutom filmmanus, kabaréer och en och annan schlagertext. Samtidigt gjorde han en mängd radio och TV program, bland annat var han många gånger värd i SV Radios sommarprogram.

Pär bodde sin sista tid i livet i Enhörna, på Skabro Gård där nu Hasse Bergh med familj bor. Han och hans hustru Gunnel hade hyrt stället på 5 år och de flyttade in den 10 december 1962.

Men han var svårt sjuk. Han hade dåliga njurar och högt blodtryck. Han magrade kraftigt och vårdades under flera perioder på S:t Eriks sjukhus.

Sun Axelsson skriver om Pär i sin självbiografiska roman *Honungsvargar*: ”Pär och hans hustru Gunnel erbjöd mig och min blivande man att komma och bo tillsammans med dem på ett gods de hyrt i Sörmland. Godset var Löjtnantsbostället Skabro i Enhörna. Vi bodde i en härlig flygel, men Pär höll på att tyna bort.”

Skabro Gård, sommaren 2007

Även Slas, Stig Claesson besökte Pär och Gunnel och i sin bok *Om vänskap funnes* berättar han hjärt-skärande om hur smärtsamt det var att se sin bästa vän tyna bort.

Pär dog på sin födelsedag den 29 augusti 1963. Han var inlagd för observation när han fick en hjärnblödning. Pär Rådström blev bara 38 år.

/Peder

Pär Rådström

Till minne av vår hedersmedlem Ulf Lindahl.

Ulf Lindahl var bosatt i Stockholm och hade fritidshuset Karlberg i Enhörna. Redan på 1960-talet engagerade Ulf sig i hembygdsarbetet. Under grevinnan Signhild Aminoffs ordförandeskap i hembygdsföreningen blev han tidigt sekreterare och år 1980 blev han dess ordförande.

Hans mångfald av intressen resulterade bland annat i naturvandringar med Carl Edelstam på Hornslandet och i Ekeby och besök på kulturhistoriskt värdefulla gods och gårdar t.ex. Ekensberg, Kälve och Löfsta. Dessutom forskade han om Ytterenhörna kyrka och om Tunahällarnas bronsåldersristningar. Forskningsresultatet finns i Hembygdsföreningens skriftserie.

591. Sammankomst i Bygdegården år 1985. "Medeltida mat". En aktivitet i samband med utgrävningarna på Husby backe. Ulf Lindahl tillsammans med Birgit och Gunnar Wistedt.

Han hade en god förmåga att delegera och entusiastiska styrelsemedlemmarna så att det skapades arbetsgrupper bl.a. kring torp, tegelhantering och utgrävning av kungsgården Husaby Enhörna med tillhörande krönikespel. Det utkom skrifter i skiftande ämnen och en årlig utställning i muséet anordnades. Även en vävgrupp bildades och den ansvarade också för en del av muséiverksamheten. På hans initiativ började Hembygdsföreningen år 1983 fira nationaldagen vid muséet, vilket görs än i dag.

Efter det att Ulf slutat som ordförande år 1987 fortsatte han att arbeta för Enhörnabygden och blev Hembygdsföreningens hedersmedlem år 1988. Vi som arbetade nära Ulf kommer alltid med stor tacksamhet att minnas allt som han har utträttat i vår Hembygdsförening.

Anne-Marie Andersson Birgitta Johansson

602. Ulf Lindahl som narr i krönikespelet utanför muséet i Överenhörna år 1986. Foto: Olof Näs-lund.

Höstmarknaden/Hemvändardagen - söndagen den 26 augusti

Som vanligt ett perfekt väder, gemytlig stämning, livlig kommers, Cay som spelade, hem-bakt bröd, hemslöjdsprodukter, honung, tavlor av lokala konstnärer och mycket annat. Att Carolina Klüft samtidigt vann 7-kampen i OS märktes knappast på antalet besökande som tog lotter, drack kaffe, fiskade i fiskdammen, åt grillad korv och framför allt umgicks med varandra.

Enda besvikelsen som kunde skönjas var att siklöjan vägrade fastna i näten, vår fiskare Ingwi hade ingen nyrökt fisk till försäljning men han lovade lägga ut näten till nästa marknad. Styrelsen ber att få uttrycka sitt **varma tack** till alla besökare och marknadsdeltagare. /Leif

Sven-Eric Åkerman med dotter Lena skötte lottförsäljningen

Grönsaksförsäljerskan Birgitta Wulkan säljer tomater till Kicki Lindqvist

Bengt Höglund med dotter Monica erbjöd färsk Enhörnahonung och fina snickeriprodukter

Gammeldags Julmarknad

Teaterföreningens traditionella julmarknad vid Årby loge
Söndagen den 16 december, mellan klockan 13.00 och 15.30.

PROGRAM

Utställning och försäljning av "Enhörnaprodukter"

(slöjd, julpynt, bröd, julgodis, mm.)

Gammaldags Torghandel

Nyhuggna Julgranar

Glögg-panna - Grill-tunna

"Musik & Sång i Juletid" med Enhörnakören

Servering

VÄLKOMMEN

JULGLIMMER - Enhörnas traditionella eldfest på julafton

Årets glimmer, det femte i ordningen, sker i Körbärlunden vid Gillberga kulle nära Ytterenhörna kyrka. Tag en promenad till lunden på julaftonskvällen och upplev den trolska stämningen i Körbärlunden, om bara vädergudarna så tillåter. De 500 marschallerna tänds klockan 16.00.

Välkommen till **Luciafirandet** i Överenhörna kyrka lördagen den 15 december klockan 15.

Sycirkel.

I framtiden vill vi bli tydligare med vilka som håller museet öppet för att guida, vägleda, svara på frågor etc.

För detta ändamål behöver vi synas så därför finns en idé om att bära väst med namnskylt. Vi skulle vilja bilda en sycirkel som utformar och syr dessa västar. Är du intresserad att delta?

Skulle så vara fallet, ring Anne-Marie Andersson
telefon 550 420 16

Konstnärer i Enhörna

Hembygdsföreningen vill under 2008 arrangera en konstutställning för att visa hur många duktiga konstnärer vi har på bygden. Därför uppmanar vi alla, amatörer och proffs att delta med alla typer av bilder, oljor, akvareller, grafik eller fotografi. Två förbehåll dock. Konstnären måste ha anknytning till Enhörna och motivet måste vara från Enhörna. Hör av er till någon i styrelsen.
Välkomna.

Enhörna Väntjänst

Har Du svårt att ta Dig till t ex apoteket, känner Du Dig ensam och önskar någon att "dricka kaffe" med, att promenera med är Du välkommen att kontakta oss. Även Du som kan hjälpa till bör höra av Dig. Väntjänsten drivs av Röda Korset, Enhörna församling och Enhörna kommunal.

För mer upplysning ring diakoniassistent Ewa Larsson, telefon 550 442 82 eller 070-250 10 04

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05	Birgitta Wulkan	tel: 550 491 28
Olle Karlsson, vice ordf	tel: 550 440 37	Jan Munck	tel: 550 420 14
Britt-Mari Gylefors, sekr	tel: 550 421 30	Bo Staflund	tel: 552 461 35
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16	Sven-Eric Åkerman	tel: 550 491 84
Mona Elveskog	tel: 550 420 28	Peder Edström	tel: 550 441 03

Box 39, 15023 Enhörna, Medlemsavgiften är 75/100:-/år (enskild/familj)

Postgiro 23 89 45-0, Bankgiro 822-6565

Hembygdsmuseet hålls öppet söndagar juni-sep, 13.00 - 16.00

Besök föreningens hemsida: www.enhorna.nu

